

ARMENIAN SOSIALIDEMOKRAATTIEN MANIFESTISTA

Kaukasiaan on ilmestynyt uusi sosialidemokraattinen järjestö: „*Armenian sosialidemokraattien liitto*”. Mainittu liitto on, tietojemme mukaan, aloittanut käytännöllisen toimintansa yli puoli vuotta sitten, ja sillä on jo oma armeniankielinen äänenkannattajansa. Olemme saaneet ensimmäisen numeron tätä lehteä, jonka nimenä on „Proletariaatti” ja otsikossa merkintä: „Venäjän sosialidemokraattinen työväenpuolue”. Numerossa on useita artikkeleja, kirjoituksia ja paikallisuutisia, joissa selitetään niitä yhteiskunnallisia ja poliittisia olosuhteita, jotka saivat aikaan „Armenian sosialidemokraattien liiton” syntymisen, ja hahmotellaan yleispiirtein sen toimintaohjelma.

Pääartikkelissa, jonka otsikkona on „Armenian sosialidemokraattien manifesti”, kirjoitetaan: „Ollen eräänä haarana Venäjän sosialidemokraattisessa työväenpuolueessa, joka on levittänyt verkostonsa laajalle koko Venäjän alueelle, „Armenian sosialidemokraattien liitto” on toiminnassaan sen kanssa täysin solidaarinen ja tulee taistelemaan yhdessä sen kanssa yleensä Venäjän proletariaatin ja muun muassa Armenian proletariaatin etujen puolesta”. Edelleen, viitaten kapitalismin nopeaan kehitykseen Kaukasiassa ja niihin voimaltaan ja monipuolisuudeltaan hirmuisiin tuloksiin, jotka ovat tämän prosessin seurauksena, tekijät siirtyvät kysymykseen työväenliikkeen nykyisestä tilasta Kaukasiassa. Kaukasian teollisuuskeskuksissa, joita ovat Baku, Tiflis ja Batum suurine kapitalistisine tuotantolaitoksineen ja lukuisine teollisuusproletariaatteineen, tämä liike on jo laskenut syvälle juurensa.

Mutta Kaukasian työläisten äärimmäisen alhaisen kulttuuritason takia heidän taistelunsa isäntiä vastaan on luonnollisesti ollut tähän saakka luonteeltaan enemmän tai vähemmän tiedotonta, vaistonvaraista. On tarvittu voimaa, joka voisi yhdistää työläisten hajanaiset voimat, antaa heidän vaatimuksilleen selvän ja täsmällisen muodon ja kehittää heissä luokkatietoisuutta. Tällaisena voimana on sosialismi.— Esittäen sitten lyhyesti tieteellisen sosialismin peruskohdat Liitto selittää kantaansa nykyisiin virtauksiin kansainvälisessä ja muun muassa Venäjän sosialidemokratiassa. „Sosialistinen ihanne”, sanotaan manifestissa, „ei mielestämme ole toteutettavissa enempää työväenluokan taloudellisella omatoimisuudella kuin osittaisilla poliittisilla tai sosiaalisilla reformeillakaan; se on mahdollista vain koko vallitsevan järjestelmän perusteellisen murskaamisen tietä, yhteiskunnallisen vallankumouksen kautta, jonka välttämättömänä prologina tulee olla proletariaatin poliittisen diktatuurin”. Edelleen, osoittaen Venäjällä vallitsevan valtiollisen järjestelmän vihamieliseksi kaikelle yhteiskunnalliselle ja eritoten työväenliikkeelle, Liitto julistaa, että se asettaa lähimmäksi tehtäväkseen Armenian proletariaatin poliittisen kasvattamisen ja sen liittämisen koko Venäjän proletariaatin taisteluun tsaarin itsevaltiuden kukistamiseksi. Kiistämättä kokonaan tarpeettomaksi työväestön osittaista taloudellista taistelua isäntiä vastaan Liitto ei anna sille kuitenkaan itsenäistä merkitystä. Se tunnustaa tämän taistelun, mikäli se parantaa työläisten aineellista asemaa ja edistää heidän poliittisen itsetietoisuutensa ja luokkasolidarisuuden kasvattamista.

Erittäin mielenkiintoista meille on Liiton suhde kansallisuuskysymykseen. „Ottaen huomioon”, sanotaan Manifestissa, „että Venäjän valtakunnan kokoonpanoon kuuluu monia erilaisia kansallisuuksia, jotka ovat kulttuurisessa kehityksessä eri asteella, ja edellyttäen, että vain paikallisen itsehallinnon laaja kehittäminen voi turvata näiden kokoonpanoltaan erilaisten aineiden edut, me pidämme tulevaisuuden vapaalla Venäjällä välttämättömänä *federatiivisen* (kursivointi meidän) tasavallan perustamista. Mitä tulee Kaukasiaan, niin ottaen huomioon sen väestön kovin suuren eriheimoisuuden tulemme pyrkimään kaikkien paikallisten sosialististen aineiden ja kaikkien eri kansallisuutta olevien työläisten yhdistämiseen; tulemme pyrkimään

lujan yhtenäisen sosialidemokraattisen järjestön muodostamiseen, jotta voitaisiin menestyksellisemmin käydä taistelua itsevaltiutta vastaan. Tulevaisuuden Venäjällä me tunnustamme kaikilla kansakunnilla olevan oikeuden vapaaseen itsemääräämiseen, sillä me pidämme kansallista vapautta vain yleisen kansalaisvapauden eräänä muotona. Pitäen lähtökohtana tätä sääntöä ja ottaen huomioon, kuten jo edellä osoitimme, Kaukasian eriheimosen kokoomuksen ja eri heimojen välisten maantieteellisten rajojen puuttumisen emme pidä mahdollisena ottaa ohjelmaamme vaatimusta Kaukasian kansallisuuksien valtiollisesta autonomiasta; me vaadimme autonomiaa vain kulttuurielämään nähden, s.o. vapautta kielen, koulujen, sivistyksen y.m.s. suhteen".

Tervehdimme kaikesta sydämestämme „Armenian sosialidemokraattien liiton” Manifestia ja erikoisesti sen erinomaista yritystä asettaa kansallisuuskysymys oikein. Olisi ollut varsin suotavaa, että tuo yritys olisi saatettu loppuun. Kaksi pääperiaatetta, joita kaikkien Venäjän sosialidemokraattien on pidettävä ohjeenaan kansallisuuskysymyksessä, Liitto on hahmotellut aivan oikein. Sellaisia ovat ensiksikin se, että ei vaadita kansallista autonomiaa, vaan poliittista ja kansalaisvapautta sekä täydellistä tasa-arvoisuutta; toiseksi se, että vaaditaan itsemääräämisoikeutta jokaiselle kansallisuudelle, joka kuuluu valtakunnan kokoonpanoon. Mutta kumpaakaan näistä periaatteista „Armenian sosialidemokraattien liitto” ei ole vielä täysin johdonmukaisesti noudattanut. Todellakin, voidaanko heidän näkökulmastaan puhua *federatiivisen* tasavallan vaatimisesta? Federaatio *edellyttää* autonomisia kansallisia valtiollisia kokonaisuuksia, mutta Liitto kieltäytyy kansallisen autonomian vaatimuksesta. Ollakseen täysin johdonmukainen Liiton tulee poistaa ohjelmastaan *federatiivisen* tasavallan vaatiminen, rajoittuen vaatimaan demokraattista tasavaltaa yleensä. Ei ole proletariaatin asia *propagoida* federalismia ja kansallista autonomiaa, ei ole proletariaatin asia esittää tuollaisia vaatimuksia, jotka kiertämättä johtavat vaatimaan autonomisen *luokkavaltion* muodostamista. Proletariaatin asia on liittää *tiivimmin* yhteen kaikkien ja kaikenlaisten kansallisuuksien mahdollisimman laajat työläismassat, yhdistää ne käymään taistelua *mahdollisimman laajalla areenalla* demokraattisen tasavallan ja sosialismin puolesta. Ja koska nykyistä valtiollista areenaamme on luotu, pidetään yllä ja

laajennetaan monien kuohuttavien väkivaltaisuuksien avulla, niin nimenomaan menestyksellisen taistelun käymiseksi riiston ja sorron kaikkia muotoja vastaan meidän ei ole hajoitettava, vaan yhdistettävä sorretuimman ja taistelukykyisimmän *työväenluokan* voimat. Jokaisen kansallisuuden itsemääräämisoikeuden tunnustamisen vaatiminen merkitsee sinänsä vain sitä, että meidän, proletariaatin puolueen, on aina ja ehdottomasti *vastustettava jokaista yrittystä vaikuttaa väkivaltaisesti tai epäoikeudenmukaisesti* ulkoapäin kansan *itsemääräämiseen*. Suorittaessamme aina tätä kieltävää velvollisuuttamme (taistelemalla ja protestoimalla väkivaltaa vastaan), me itse puolestamme emme huolehdi kansojen ja kansakuntien, vaan kunkin kansallisuuden *proletariaatin* itsemääräämisestä. Näin ollen Venäjän sosialidemokratian yleiseen, tärkeimpään, alati velvoittavaan ohjelmaan kuulukoon vain vaatimus kansalaisten täydellisestä tasa-arvoisuudesta (sukupuoleen, kieleen, uskontoon, rotuun, kansakuntaan j.n.e. katsomatta) ja heidän oikeudestaan vapaaseen demokraattiseen *itsemääräämiseen*. Mitä tulee *kansallisen* autonomian vaatimuksen *tukemiseen*, niin tämä tukeminen ei suinkaan ole proletariaatin vakituinen, ohjelmallinen velvollisuus. Tämä tukeminen voi käydä sille välttämättömäksi vain erillisissä poikkeustapauksissa. Armenian sosialidemokratian suhteen tällaisten poikkeuksellisten olosuhteiden puuttumisen on myöntänyt „Armenian sosialidemokraattien liitto” itsekkin.

Toivomme voivamme vielä palata kysymykseen federatiivisuudesta ja kansallisuudesta*. Mutta nyt lopetamme tervehtimällä vielä kerran Venäjän sosialidemokraattisen työväenpuolueen uutta jäsentä — „Armenian sosialidemokraattien liittoa”.

„Iskra” № 33,
helmikuun 1 p:nä 1903

Julkaistaan „Iskra” lehdessä
tekstin mukaan

---

* Ks. tätä osaa, ss. 438—447. *Toim.*